

# UNEA

## Skupština Ujedinjenih nacija za okoliš završila je sa donošenjem 14 rezolucija o onečišćenju karbonom, zaštiti i obnovi prirode svijeta

Peta Skupština Ujedinjenih nacija za okoliš (UNEA-5) završila je u Nairobiju sa 14 rezolucija o jačanju djelovanja prirode za postizanje ciljeva održivog razvoja. Skupštinu čine 193 države članice Ujedinjenih nacija i sastaje se svake dvije godine radi unapređenja globalnog upravljanja okolišem.

Svjetski ministri zaštite okoliša, među kojima je i predstavnik Bosne i Hercegovine Prof. dr Mehmed Cero, pomoćnik ministra u Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, složili su se uspostaviti Međuvladin pregovarački odbor sa mandatom za stvaranje međunarodnog pravno obvezujućeg sporazuma o okončanju zagađenja plastikom.

Inger Andersen, izvršna direktorica Programa Ujedinjenih nacija za okoliš (UNEP), rekla je da je ovo najznačajniji multilateralni sporazum o zaštiti okoliša od Pariškog sporazuma

Svjetski ministri zaštite okoliša, među kojima je i predstavnik Bosne i Hercegovine Prof. dr Mehmed Cero, pomoćnik ministra u Federalnom ministarstvu okoliša i turizma, složili su se uspostaviti Međuvladin pregovarački odbor sa mandatom za stvaranje **međunarodnog pravno obvezujućeg sporazuma o okončanju zagađenja plastikom.**



Inger Andersen, izvršna direktorica Programa Ujedinjenih nacija za okoliš (UNEP), rekla je da je ovo najznačajniji multilateralni sporazum o zaštiti okoliša od Pariškog sporazuma. "U pozadini geopolitičkih previranja, Skupština Ujedinjenih nacija za okoliš pokazuje najbolju multilateralnu suradnju", rekao je Espen Barth Eide, predsjednik UNEA-5 i norveški ministar za klimu i okoliš. "Zagađenje plastikom preraslo je u epidemiju. Današnjom odlukom službeno smo na putu za izlječenje."

Amina J. Mohammed, zamjenica glavnog sekretara Ujedinjenih nacija je izjavila: "Danas nijedno područje na planetu nije ostalo netaknuto zagađenjem plastikom, od dubokomorskih sedimenata do Mount Everesta. Planet zaslužuje multilateralno rješenje koje treba da govori ovim izazovima. Pravno obvezujući globalni sporazum o onečišćenju plastikom će biti prvi korak."

Uz zaustavljanje onečišćenja plastikom, druga ključna rezolucija podupire uspostavu sveobuhvatne i ambiciozne **naučno - političke skupine o dobrom upravljanju hemikalijama i otpadom te sprječavanju onečišćenja.** Ministarska deklaracija prepoznaje dosadašnji neuspjeh čovječanstva u upravljanju kemikalijama i otpadom, prijetnjom koja je

# UNEP

dodatno pogoršana pandemijom COVID-19 široko rasprostranjenom upotrebom plastike za jednokratnu uporabu i hemikalija za dezinfekciju.

U duhu Desetljeća Ujedinjenih nacija za obnovu ekosistema, treća ključna rezolucija koju je usvojila Skupština usredotočuje se na rješenja temeljena na prirodi: akcije za zaštitu, očuvanje, obnovu, održivo korištenje i upravljanje ekosustavima. Rezolucija poziva UNEP da podrži provedbu takvih rješenja koja štite prava zajednica i autohtonih naroda.

Inger Andersen, izvršna direktorica UNEP-a, rekla je: „Važno je imati univerzalno prihvaćenu definiciju rješenja temeljenih na prirodi. Kada zemlje i kompanije tvrde da njihove akcije podupiru rješenja temeljena na prirodi, sada možemo početi procjenjivati je li to tačno i šta to podrazumijeva. To je naročito istinito obzirom na upravo objavljeno izvješće Međuvladinog panela za klimatske promjene o potrebi za povećanjem prilagodbe, za što će rješenja temeljena na prirodi biti ključna.”



**Tri rezolucije** daju prioritet obnovi ekosistema, zaštiti biološke raznolikosti, učinkovitosti obrazaca potrošnje i proizvodnje resursa, ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi, stvaranju radnih mjesta i smanjenju siromaštva.

**Rezolucija o mineralima i metalima** poziva na razvoj prijedloga za poboljšanje njihove ekološke održivosti tokom cijelog životnog ciklusa.

**Rezolucija o održivom upravljanju jezerima** poziva države članice na zaštitu, očuvanje i obnovu, kao i na održivo korištenje jezera, integrirajući jezera u nacionalne i regionalne planove razvoja.



**Rezolucija o održivoj i otpornoj infrastrukturi** potiče države članice da integriraju pitanja zaštite okoliša u sve svoje infrastrukturne planove.

**Zaključna ministarska deklaracija prepoznala je rizik za buduće pandemije i druge zdravstvene rizike** ako čovječanstvo ne preispita svoje obrasce interakcije s prirodom usvajanjem holističkog pristupa kao što je zdravlje.

U tom kontekstu, **rezolucija o dobrobiti životinja** poziva države članice da štite životinje, štiteći njihova staništa i ispunjavaju njihove zahtjeve za dobrobit.

**Druga rezolucija o biološkoj raznolikosti i zdravlju** poziva države članice da smanje zdravstvene rizike povezane s trgovinom živim divljim životinjama uhvaćenim za potrebe hrane, uzgoja u zatočeništvu, lijekova i trgovine kućnim ljubimcima, kroz propise i sanitarne kontrole.

Ministarska deklaracija naglašava hitnu potrebu da se zaustavi globalni pad biološke raznolikosti i fragmentacija staništa, bez presedana u ljudskoj povijesti i potaknuta promjenama u korištenju kopna i mora, iskorištavanjem prirode, neodrživim obrascima potrošnje i proizvodnje, klimatskim promjenama, invazivnim stranim vrstama i onečišćenje oceana i slatke vode, zraka i tla.

U tom kontekstu, **Skupština je usvojila rezoluciju o ubrzanju aktivnosti za značajno smanjenje otpada nitrogena iz svih izvora**, posebno kroz poljoprivredne prakse, i uštedu od 100 milijardi dolara godišnje.

Nakon što dosadašnja ulaganja povezana s COVID-19 uglavnom nisu uspjela unaprijediti ciljeve zaštite okoliša, svjetski ministri okoliša obvezuju se na promicanje takvog uključivog i održivog oporavka, zelene i pravedne tranzicije, uključivanjem biološke raznolikosti, klimatskih promjena i pitanja zagađenja u sve politike i alate upravljanja.

U skladu s tim, Skupština je usvojila **“rezoluciju o ekološkoj dimenziji održivog, otpornog i uključivog oporavka nakon COVID-19 pandemije”** kako bi ojačala mjere za postizanje održivog, otpornog i sveobuhvatnog globalnog oporavka.

Dodatne rezolucije i odluke Skupštine odnose se na datum i mjesto održavanja UNEA-6, budućnost Globalne perspektive okoliša (GEO) i pravednu geografsku zastupljenost i sinergije tajništva UNEP-a.

Trodnevni UNEA-5.2 osobni i online sastanak slijedi nakon prošlogodišnjeg online sastanka UNEA-5. Sudjelovalo je oko 3000 osobnih i 1500 online sudionika iz 175 država članica UN-a, uključujući 79 ministara i 17 visokih dužnosnika.

Nakon Skupštine slijedi “UNEP@50”, dvodnevna posebna sjednica Skupštine kojom se obilježiti 50. godišnjica UNEP-a na kojoj se očekuje da će se države članice uključiti i kreirati akcije izgradnje otpornog svijeta nakon pandemije, kao i da podrže nacrt političke deklaracije.